

Miscel·lània Ginecològica de l'Adolescent

Dr. Antonio Payà
Obstetrícia i Ginecologia

*Sessions conjuntes de Pediatria de l'Atenció
Primària i l'Hospital del Mar. 2013-2014*

MISCEL·LÀNIA GINECOLÒGICA DE L'ADOLESCENT

ALTERACIONS MENSTRUALS

ANTICONCEPCIÓ HORMONAL

PÍNDOLA DEL DIA SEGÜENT (AE)

ADOLESCÈNCIA I

ALTERACIONS MENSTRUALS

Alteracions Menstruals en l'Adolescent

- **Classificació dels trastorns menstruals**
 - Alteracions de la freqüència
 - Amenorrea Primària
 - Amenorrea Secundària
 - Oligomenorrea (35-90d)
 - Polimenorrea (<21d)
 - Alteracions en la intensitat
 - Hipermenorrea
 - Hipomenorrea

Alteracions de la freqüència

- **Amenorrea primària**

- absència de menstruació als 14 a + caràcters sexuals 2° normals o absència de menstruació als 16 a
- Causes:
 - Disgenesies Gonadals (alts. ovàriques primàries)
 - Anorexia nerviosa
 - Agenesia uterovaginal

Alteracions de la freqüència

- **Amenorrea secundària**
 - Absència de menstruació (4-6m)
 - Causes:
 - Gestació
 - Amenorrea hipotalàmica (50-60%)
 - Alteracions hipofisàries (5-15%)
 - Alteracions ovàriques (10%)
 - Síndrome de Asherman (7%)

AMENORREA

- Classificació de la O.M.S.:

- Grup I: No producció endògena d'estrògens
 - FSH. Normal o baixa
 - Prolactina: Normal
 - No evidència de lesió hipotalàmica o hipofisiària
- Grup II: Producció estrogènica
 - FSH: Normal
 - Prolactina: Normal
- Grup III: FSH elevada (fallo ovàric), Hipo/Hiper
- Grup IV: Alteracions congènites o adquirides de tracte genital

AMENORREA (Diagnòstic)

- Història clínica:
 - Pubertat (telàrquia, adrenàrquia) i Història menstrual
 - Anomalies en el creixement i desenvolupament
 - Dieta, exercici i canvis de pes
 - Fàrmacs
 - Malalties sistèmiques
 - Cirurgies previes
 - H^a obstètrica i ginecològica previa
- Exploració:
 - Alçada i pes
 - Caracters sexuals secundaris
 - Presència de cervix i vagina

AMENORREA (Diagnòstic)

- Amenorrea Primària:
 - Caracters sexuals secundaris normals
 - Sospitar anomalies congènites del aparell genital
 - ECO + Cariotip + FSH + LH + Estradiol
 - Caracters sexuals secundaris absents
 - Sospita de disgenèsia gonadal
 - Cariotip
- Amenorrea secundària:
 - Prova d'embaràs
 - PRL + FSH + LH
 - FSH-LH normal o baixa: test de P / Test de E+P
 - FSH-LH elevades: hipogonadisme hipergonadotrop

Alteracions de la intensitat

- Hipomenorrea
- Hipermenorrea
- Hemorràgia uterina disfuncional
 - 20% (adolescència)
 - Anovulació
 - Dx: excloure altres causes
- Tractament: en funció de la repercusió clínica
 - Tractament Hormonal (ACO, Noretindrona, aMDP)
 - Ferroteràpia

ADOLESCÈNCIA I

ANTICONCEPCIÓ HORMONAL

ANTICONCEPCIÓ I ADOLESCÈNCIA

- Moment complicat:
 - Majors taxes de fracàs
 - Menors taxes de continuïtat
 - Menor compliment
- Existeix un AC ideal per l'adolescent?
- Factors Biopsicosocials (condicions de l'adolescent per l'us AC)
- Edat d'inici de les RRSS
 - Enquesta Nacional de Salut Sexual 2009:
 - Homes: 17-18 a
 - Dones: 15-16 a
 - Un 40% no va utilitzar cap mètode en la seva 1^a RS
- Risc d'embaràs no desitjat
- Risc d'ITS

ANTICONCEPCIÓ I ADOLESCÈNCIA

- Barreres per l'ús de ACH
 - Confidencialitat
 - Edat d'accés als mètodes contraceptius
 - Exploració ginecològica
 - Efectes secundaris
 - Increment de pes
 - Densitat mineral òssia
 - Tromboembolisme
 - Malaltia inflamatòria pèlvica...

ANTICONCEPCIÓ I ADOLESCÈNCIA

- Elecció d'un mètode contraceptiu: **CONSELL CONTRACEPTIU**
 - Coneixer les necessitats de la noia/parella
 - Coneixer les característiques personals de l'usuària
 - Història clínica
 - *Medical Eligibility criteria for contraceptive use. Fourth Edition, 2009. World Health Organization*
 - Informar sobre els diferents mètodes (eficàcia, ús...)
 - Recomanar la DOBLE PROTECCIÓ
 - Assessorar sobre l'ús correcte del mètode escollit
 - Comprovar la correcta comprensió
 - Proposar seguiment

ANTICONCEPCIÓ HORMONAL. Preparats

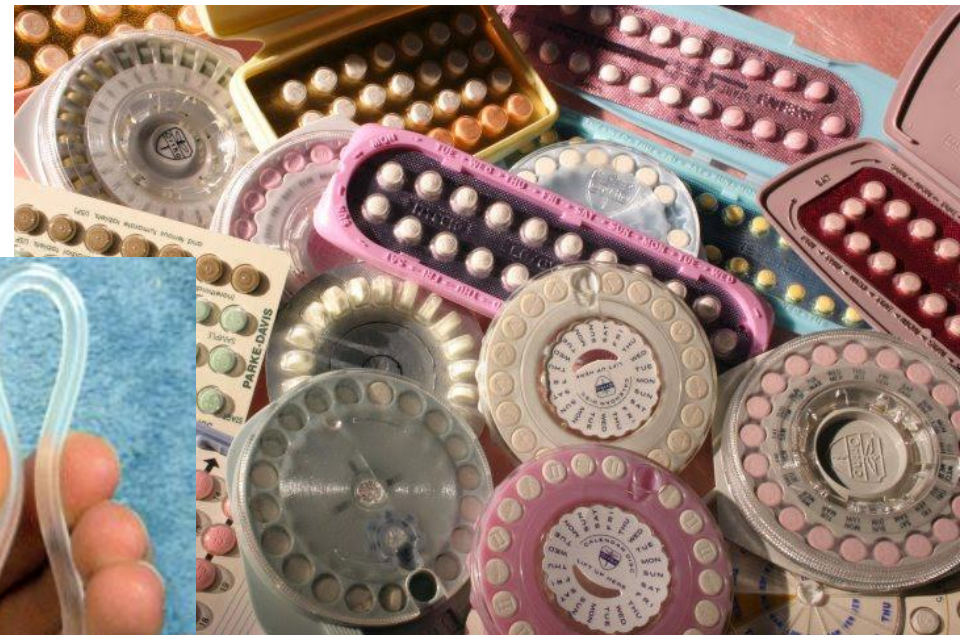
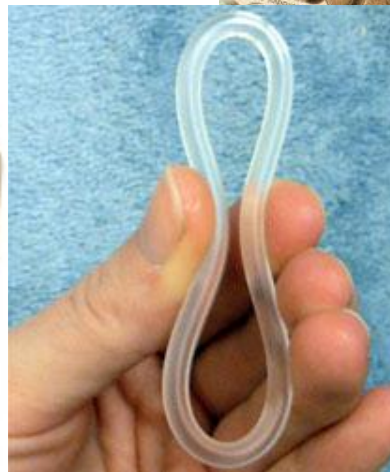
- **Anticoncepció hormonal combinada**
 - Píndola anticonceptiva
 - Anell vaginal
 - Pegat transdèrmic

- **Anticoncepció hormonal amb gestàgens**
 - POP / Progestogen Only Pill (Cerazet[®], Desopop[®])
 - Injectables de DMPA (Depo-Progevera[®])
 - Implant contraceptiu subcutani (Implanon[®])
 - DIU alliberador de levonorgestrel (Mirena[®])

ANTICONCEPCIÓ HORMONAL COMBINADA

- Estrogen (etinilestradiol) + Gestagen (+++)
- Dosis de 30 micrograms (a prop de la menarquia)
- Indicació: RRSS freqüents i baix risc d'ITS
 - Píndoles,
 - anell vaginal i
 - pegat transdèrmic

ANTICONCEPCIÓ HORMONAL COMBINADA

- **Condicions mèdiques de NO elegibilitat**
 - Trombofilia hereditària.
 - Malaltia tromboembòlica venosa.
 - Anticossos antifosfolipídics.
 - Cirurgia major i immobilització perllongada
 - Migranyes amb aura.
 - Hepatitis aguda.
 - Tumors hepàtics benignes.
 - Us d' anticonvulsivants: fenitoína, carbamazepina, barbitúrics, primidona, oxcarbazepina.
 - Tractament amb lamotrigina. Rifampicina i rifabutina.
 - Primeres 3 setmanes postpart (poden iniciar-se immediatament després d'un avortament).
 - Durant la lactància materna

ANTICONCEPCIÓ HORMONAL COMBINADA

- **Efectes beneficiosos**

- Millora la dismenorrea.
- Disminueix la quantitat del sagnat menstrual i evita anèmies ferropèniques.
- Provoca hemorràgies de deprivació regulars.
- Millora l'acne i el hirsutisme.
- Disminueix en un 50-75% la patologia benigna de la mama.
- Disminueix la incidència de quists ovàrics funcionals i tumors ovàrics benignes.
- Confereix certa protecció front la malaltia inflamatòria pelviana.
- Redueix en un 50% el risc de càncer d'ovari i d'endometri, perllongant-se aquesta protecció més de 15 anys després de la suspensió.

ANTICONCEPCIÓ HORMONAL COMBINADA

- **Efectes secundaris**

- Alteracions en el pes (molt preocupant....)
- Nàusees i vòmits (toma nocturna)
- Cloasma. (recomanar fotoprotecció).
- Canvis en la libido.
- Canvis d' humor
- Sagnats intermenstruals (spooting)
- Amenorrea (<2%)

ANTICONCEPCIÓ HORMONAL COMBINADA

- **Requisits per la prescripció**
 - Historia clínica per descartar les condicions de no elegibilitat mèdica
 - Determinació de la tensió arterial
 - En adolescents sense factors de risc, sanes i sense símptomes ginecològics no està indicat realitzar exploracions pelvianes ni tan sols analítica sanguínia
 - Consell pormenoritzat sobre el seu us.

ANTICONCEPCIÓ HORMONAL AMB GESTÀGENS

Característiques generals

- Alternativa als combinats
- RRSS freqüents i baix risc d'ITS
- Si existeix contraindicació mèdica als combinats
- Si existeixen efectes secundaris amb els combinats
- En casos de dificultat en l'ús de combinats
- Absència d'Hemorràgia per deprivació
- Patró imprevisible de sagnat

ANTICONCEPCIÓ HORMONAL AMB GESTÀGENS

- POP
 - En casos de contraindicació a estrògens
 - No disminueix la DMO
 - Alteració del patró menstrual
 - Desogestrel
 - 1 comp/dia x 28d (continu)

ANTICONCEPCIÓ HORMONAL AMB GESTÀGENS

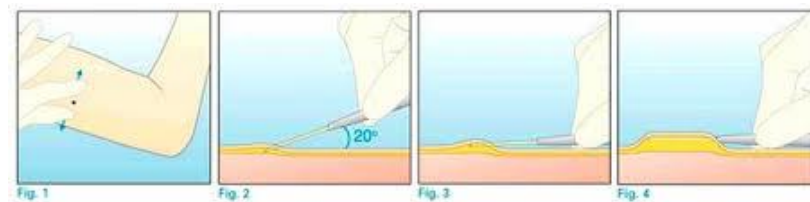
- **Preparat IM d' Acetat de MDP**
 - En casos de contraindicació a estrògens
 - Disminueix la DMO (reducció dels nivells d'estrògens). >18a
 - Alteració del patró menstrual
 - Increment de pes de 2-3Kg
 - 1 injectable cada 3 mesos

ANTICONCEPCIÓ HORMONAL AMB GESTÀGENS

- **Implants subcutànis**

- Varilla flexible, radioopaca, amb 68 mg d' etonogestrel
- En casos de contraindicació a estrògens
- Pacients concretes
- No afecta a la DMO
- Administració cara interna del braç no dominant
- Canvi patró menstrual (20% amenorrea, 50% irregular)
- Eficàcia durant 3 anys

PÍNDOLA DEL DIA SEGÜENT

ANTICONCEPCIÓ D'EMERGÈNCIA

Anticoncepció Hormonal d'Emergència

- Sinònims:
 - Píndola del dia següent
 - Intercepció postcoital
 - Anticoncepció d'emergència
- Indicacions
 - RS no protegida
 - Ruptura de preservatiu
 - Oblit de dosis de ACO
 - Coitus interruptus

LEVONORGESTREL 1.5MG
Dosi única

Anticoncepció Hormonal d'Emergència

- Eficàcia
 - 1000 tractaments eviten 53 gestacions
 - Recomanació <72h des de la RS no protegida
 - En qualsevol moment del cicle
 - Eficàcia fins a 96h:

Piaggio G, Kapp N, Von Hertzen H. Effect on pregnancy rates of the delay in administration of levonorgestrel for emergency contraception: a combined analysis of four WHO trials. Contraception. 2011; 84; 35-9.

- No contraindicació mèdica
- Anamnesis: FUR, tipus menstrual i hores des de la RS no protegida
- Si >96h afegir un altre mètode d'intercepció:
 - DIU de Cu
 - Acetato de Ulipristal (no estudis en menors de 18a)
- Us d'Inductors enzimàtics: 3 mg (2 comp)

A person is silhouetted against a bright sun, standing with a bicycle on a grassy hill. The sun is positioned high in the sky, partially obscured by the branches of a large tree. The scene is captured in a low-angle shot, emphasizing the height of the sun and the silhouette of the person and bicycle. The overall mood is peaceful and scenic.

Gràcies